

Factors Affecting Financial Sustainability in the Social Security Organization

Anvar Enaiati¹, Gholamreza Kordestani^{*2}, Ataollah Mohammadi Molgharni³

1. Ph.D. Student, Department of Accounting, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. (anvar.enaiati@gmail.com).

2. Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran. (kordestani@soc.ikiu.ac.ir).

3. Assistant Professor, Department of Accounting, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. (ata.mm@iausdj.ac.ir).

Corresponding Author:

Gholamreza Kordestani

Email: kordestani@soc.ikiu.ac.ir

Received: 2022/03/27

Accepted: 2022/08/19

How to Cite:

Enaiati, A; Kordestani, GH; Mohammadi Molgharni, A; (2022). Factors Affecting Financial Sustainability in the Social Security Organization, *Governmental Accounting*, 9 (17), 223-242.

ABSTRACT

Subject and Purpose: The social security system is a means of establishing security, social justice, prosperity, and social sustainability, and the sustainable development of any country has a direct relationship with the quantity and quality of social security system services. Considering the high importance of financial sustainability in social security organizations, this research was conducted with the aim of identifying the factors affecting the financial sustainability of the country's social security organization and introducing solutions to improve the organization's financial sustainability.

Research Method: This research has a qualitative design and the necessary data has been collected through interviews and questionnaires. The statistical population of the research includes experts who are in the field of social security and a statistical sample of 200 people (using the method of Barclay et al. (1995) was selected from among the experts of the social security organization. The descriptive research method is a survey and is practical in terms of purpose.

Research Findings: The results of the confirmatory factor analysis confirmed the validity of the measurement tools. The adjusted coefficient of determination showed that more than 61% of the changes in outcomes are affected by the variables studied in the research. The results of the research showed that the factors affecting the financial sustainability of the social security organization include: economic-political factors, cultural platforms, political interventions, and insurance policies are the background factors, and resource-cost management, investment security, management appointments, and accumulation of government debt are the intervention conditions. Hot actuarial calculations, regulatory body, social security claims system, correct implementation of insurance laws, supervisory-control system, multi-layered social security system, business environment, pension system reform, reform and improvement of financing systems, investment management, separation from The duties of the support-insurance system, the integration of the information system and the implementation of the government's obligations are considered as ways to improve financial sustainability. Financial transparency, improving insurance decision-making, strengthening financial sustainability, and income streams, protecting the organization's resources, promoting social welfare, and honesty in insurance payments are its consequences.

Conclusion, Originality and its Contribution to the Knowledge: The findings of the research showed factors such as economic-political and cultural platforms, political interventions and insurance policies, resource-cost management, investment security, managerial appointments and accumulation of government debt, actuarial calculations, regulatory institutions, and social security claims. The system, correct implementation of insurance laws, supervisory-control system, multi-layer social security system, business environment, reform of pension system, reform and improvement of financing systems, investment management, separation of duties of support-insurance system integrated building of information system The implementation of the government's obligations can improve the financial sustainability of the social security organization.

This research can provide the basis for amending the regulations and improving the processes of the social security organization and improving the financial sustainability of that organization.

Keywords: Financial Sustainability, Causal Conditions, Background Factors, Interveners, Strategies, Social Security Organization Subject.

JEL Classification: Q56, H55.

عوامل موثر بر پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی

انور عنایتی^۱، غلامرضا کردستانی*^۲، عطاالله محمدی ملقرنی^۳

چکیده

موضوع و هدف مقاله: نظام تأمین اجتماعی ابزار استقرار امنیت، عدالت اجتماعی، رفاه و ثبات اجتماعی است و توسعه پایدار هر کشور با کمیّت و کیفیت خدمات نظام تأمین اجتماعی رابطه‌ای مستقیم دارد. به دلیل اهمیت بالای مسأله پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی، این پژوهش در صدد است تا عوامل مؤثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی کشور را شناسایی کند و راهبردهایی برای بهبود پایداری مالی سازمان معرفی کند.

روش پژوهش: این پژوهش دارای یک طرح کیفی است و داده‌های لازم از طریق مصاحبه و پرسشنامه جمع آوری شده است. جامعه آماری پژوهش شامل خبرگانی که در حوزه تأمین اجتماعی هستند و نمونه آماری ۲۰۰ نفر (با استفاده از روش بارکلائی و همکاران (۱۹۹۵)) به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شده است. روش پژوهش توصیفی پیمایشی بوده و از نظر هدف کاربردی است.

یافته‌های پژوهش: نتایج بررسی تحلیلی عاملی تأییدی، اعتبار ابزارهای اندازه‌گیری را تأیید کرد. ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که بیش از ۶۱ درصد از تغییرات پیامدها تحت تأثیر متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش است. نتایج پژوهش نشان داد که عوامل مؤثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی شامل: عوامل اقتصادی-سیاسی، بسترهای فرهنگی، مداخلات سیاسی و سیاست‌گذاری بیمه‌ای به عنوان عوامل زمینه‌ای و مدیریت منابع-مصارف، امنیت سرمایه‌گذاری، انتصابات مدیریتی و انباشت بدهی دولت به عنوان شرایط مداخله‌گر و محاسبات اکچوئری، نهاد تنظیم‌گری، نظام دادرسی تأمین اجتماعی، اجرای صحیح قوانین بیمه‌ای، نظام نظارتی-کنترلی، نظام چندلایه تأمین اجتماعی، فضای کسب و کار، اصلاح نظام بازنشستگی، اصلاح و بهسازی سیستم‌های تأمین مالی، مدیریت سرمایه‌گذاری، تفکیک وظایف نظام حمایتی-بیمه‌ای، یکپارچه‌سازی سیستم اطلاعاتی و اجرایی شدن تعهدات دولت به عنوان راهبردهای بهبود پایداری مالی و شفافیت مالی، بهبود تصمیم‌گیری بیمه‌ای، تقویت پایداری مالی، جریان‌های درآمدی، حراست از منابع سازمان، بهبود رفاه اجتماعی و صداقت در پرداخت‌های بیمه‌ای به عنوان پیامدها هستند.

نتیجه‌گیری، اصالت و افزوده آن به دانش: یافته‌های پژوهش نشان داد که عواملی مانند اقتصادی-سیاسی، بسترهای فرهنگی، مداخلات سیاسی و سیاست‌گذاری بیمه‌ای، مدیریت منابع-مصارف، امنیت سرمایه‌گذاری، انتصابات مدیریتی و انباشت بدهی دولت، محاسبات اکچوئری، نهاد تنظیم‌گری، نظام دادرسی تأمین اجتماعی، اجرای صحیح قوانین بیمه‌ای، نظام نظارتی-کنترلی، نظام چندلایه تأمین اجتماعی، فضای کسب و کار، اصلاح نظام بازنشستگی، اصلاح و بهسازی سیستم‌های تأمین مالی، مدیریت سرمایه‌گذاری، تفکیک وظایف نظام حمایتی-بیمه‌ای، یکپارچه‌سازی سیستم اطلاعاتی، اجرایی شدن تعهدات دولت می‌تواند موجب بهبود پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی شود. این پژوهش می‌تواند زمینه را برای اصلاح مقررات و بهبود فرآیندهای سازمان تأمین اجتماعی فراهم کند و باعث بهبود پایداری مالی در آن سازمان شود.

واژه‌های کلیدی: پایداری مالی، شرایط علی، عوامل زمینه‌ای، مداخله‌گرها، راهبردها، سازمان تأمین اجتماعی.
طبقه‌بندی موضوعی: Q56, H55

۱. دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. (anvar.enaiati@gmail.com)
۲. استاد، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران. (kordestani@soc.ikiu.ac.ir)
۳. استادیار، گروه حسابداری، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. (ata.mm@iausdj.ac.ir)

نویسنده مسئول:

غلامرضا کردستانی

رایانامه:

kordestani@soc.ikiu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۰۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۲۸

استناد به مقاله:

عنایتی، انور؛ کردستانی، غلامرضا؛ محمدی ملقرنی، عطاالله؛ (۱۴۰۱). عوامل مؤثر بر پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی، حسابداری دولتی، ۹ (۱۷)، ۲۳۳-۲۳۴.

مقدمه

سهام بالقوه خود پی ببرند و فعالیت‌های خود را به طور کارآمد مدیریت و پایداری مالی را حفظ کنند، داشتن یک رابطه سالم بین آنها و دولت ضروری است (لکور و ایمپابانگا، ۲۰۰۷). پایداری مالی می‌تواند از احتمال وقوع بحران مالی جلوگیری کند از طرفی ناپایداری مالی زندگی اقتصادی مردم را تحت تأثیر قرار داده و باعث شود تجربه بدی را به زندگی مردم وارد کند، بنابراین باید پایداری مالی اهمیت بالای دارد (دای و ژاو، ۲۰۲۲). اهمیت شناسایی عوامل مؤثر بر پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی از آنجا بیشتر می‌شود که بررسی‌ها نشان می‌دهد با توجه به کاهش نرخ اشتغال و افزایش بازنشستگان در آینده دچار مشکل خواهد شد. کسری نقدینگی به طور جدی از سال ۱۳۴۲ در سازمان دیده می‌شود، که بیشتر پیامد طرحها و برنامه‌های حمایتی و عدم پرداخت مطالبات سازمان توسط دولت بوده است. رشد سریع تعداد مستمری بگیران به تعداد بیمه شدگان و کاهش نسبت پشتیبانی موجب افزایش مصارف نسبت به منابع در سازمان شده است. این امر تا سال ۱۴۰۱ شکاف منابع و مصارف سازمان را بازتر و عمیقتر خواهد کرد. به ویژه آنکه بیشتر ورودیهای سالهای اخیر ریسکهای پرخطر گزینشی بوده‌اند که به سرعت به دایره خروجی‌های سازمان وارد و در حوزه مصارف سازمان تأمین اجتماعی قرار گرفته‌اند. اگرچه این کسری در چند سال اخیر توسط تزریق منابع مالی حاصل از سود سرمایه‌گذاری - ها و تسهیلات گرفته شده از بانک‌ها تأمین اعتبار شده است، اما سازمان هم به لحاظ تأمین نقدینگی و هم به لحاظ اندوخته - گذاری با شرایط بحرانی روبرو است. بنابراین شناسایی عوامل موثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی برای رسیدن به پایداری مناسب در وضعیت اقتصادی فعلی امری ضروری به نظر می‌رسد.

با توجه به توضیحات ارائه شده بالا در این پژوهش به دنبال پاسخ به این پرسش هستیم که عوامل موثر بر پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی کدامند؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

پایداری مالی

واژه پایداری از صفت آنچه می‌تواند ادامه یابد یا تحمل شود، گرفته شده است. اصطلاح پایداری برای شرح یک روش بهره‌برداری از منبع در حالی که آن منبع در طول زمان تحلیل نرود یا آسیب نبیند، استفاده می‌شود. در متون اقتصادی، پایداری مالی زمانی تحقق می‌یابد که نسبت بدهی‌های دولتی به تولید ناخالص ملی، یک متغیر ایستا و با کل تقاضای اوراق قرضه

امروزه پایداری مالی یکی از عواملی است که در کشورهای درحال توسعه و شرکت‌های فعال در آن جوامع، نقش مهمی در تصمیم‌گیری مدیران درون سازمانی و حتی استفاده کنندگان برون سازمانی دارد (آقالاری و پیری، ۱۳۹۹). از سوی دیگر مالکان همواره به دنبال کسب بازده مناسب از سرمایه‌گذاری‌های خود بوده و همواره تلاش می‌کنند تا پایداری مالی مناسبی در بنگاه تجاری خود داشته باشند، در این بین مالکان به دنبال توسعه سرمایه‌گذاری و رشد عملیات با نرخ مطمئن هستند (فرهانیان و دعایی، ۱۳۹۲). تقاضا برای مدیریت پایداری مالی از دلایل مختلفی از جمله احکام اجتماعی وابسته در قانون، ترس از کاهش فروش و کم شدن شهرت شرکتی که تعهدی به مدیریت پایداری نداشته باشد، سرچشمه می‌گیرد. به طور خلاصه، مدیریت پایداری در سطح شرکت به هیأت مدیره کمک می‌کند تا راهبردهای شرکت را برای مقابله با چالش‌های پایداری جهت‌دهی کند (باریت و اسکال تگر، ۲۰۰۵). گزارش - های پایداری فراتر از گزارش‌های معمول و سنتی مالی سالیانه سازمان‌ها هستند و مخاطب آن عموم ذی‌نفعان سازمان و به طور کلی جامعه است (بیلویی خمسلوبی و همکاران، ۱۳۹۷). در سازمان تأمین اجتماعی پایداری مالی از طریق اندازه‌گیری توانایی این سازمان در انجام مأموریت‌های پولی و مالی خود و خدمت به ذینفعان خود در طول زمان است. پژوهش‌های زیادی در حوزه تحلیل روابط متغیرهای مختلف با پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی صورت گرفته است که بینش اصلی این تجربه‌های جمعی این است که میزان تعهد سازمان به پایداری مهمترین عامل موفقیت آن است و این بدان دلیل است که پایداری هدف نیست بلکه یک فرآیند است. پایداری شامل تمام عناصر و کارکردهای یک سازمان است و هر تصمیم عمده‌ای که در داخل سازمان از منابع انسانی گرفته تا امور مالی برای ارائه خدمات گرفته می‌شود باید از طریق فیلتر پایداری در نظر گرفته شود. دستیابی به پایداری مالی یکی از مولفه‌های اصلی ماندگاری مالی هر سازمان است. تردیدی نیست که با افزایش تقاضاهای شهروندان از سوی دولت، دیگر دولت نمی‌تواند تنها ارائه دهنده کالاها و خدمات باشد. همچنین درست است که به دلیل عدم موفقیت در ارائه خدمات توسط سازمان‌های دولتی، حمایت از سازمان‌های حامی افزایش یافته است. آشکار است که روابط دولت با سازمان‌های غیردولتی پیچیده و متنوع است و شاید بر پایداری مالی سازمان‌های مردم‌نهاد و فعالیت‌های آن تأثیر می‌گذارد. برای اینکه سازمان‌های غیردولتی بتوانند به

۷- سرمایه های انسانی، ۸- سیاست های بیمه ای، ب- عوامل زمینه ای: ۱- عوامل اقتصادی - سیاسی، ۲- بسترهای فرهنگی، ۳- سیاست گذاری بیمه ای، ج- عوامل مداخله گر: ۱- مساله منابع - مصارف، ۲- انتصابات مدیریتی، ۳- امنیت سرمایه گذاری، ۴- انباشت بدهی دولت، د- راهبردها: ۱- محاسبات اکچوئری، ۲- نظام نظارتی - کنترلی، ۳- نظام چند لایه تأمین اجتماعی، ۴- فضای کسب و کار، ۶- اصلاح و بهسازی سیستم های تأمین مالی، ۷- مدیریت سرمایه گذاری ها، ۸- تفکیک وظایف نظام حمایتی - بیمه ای، ۹- یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی، ۱۰- اجرایی شدن تعهدات دولت، ر- پیامدها: ۱- شفافیت مالی، ۲- بهبود تصمیم گیری مدیران، ۳- تقویت پایداری مالی، ۴- حراست از منابع سازمان، ۵- بهبود رفاه اجتماعی، ۶- صدقات در پرداخت های بیمه ای (عنایتی، کردستانی و محمدی، ۱۴۰۱).

از ابتدای دهه ۱۹۹۰ مطالعات تجربی مهمی در خصوص پایداری مالی شروع شد. به خصوص بعد از بحران های مالی و بدهی ها در بین کشورهای مختلف جهان مطالعات تجربی در خصوص پایداری سیاست مالی انجام شد. پیشینه تحلیلی در خصوص پایداری سیاست مالی با مقاله همیلتون و فلاوین آغاز شد آنها با استفاده از داده های ۱۹۶۲ تا ۱۹۸۴، اعتبار ارزش فعلی محدودیت بودجه را آزمودند و پایداری سری های زمانی کسری بودجه و بدهی عمومی برای دوره مورد مطالعه در اقتصاد آمریکا را بررسی کردند. به طور خلاصه مشاهده می شود که بیشتر مطالعات برای کشورهای توسعه یافته و داده های سالانه صورت گرفته است.

گلاب و بدازان (۲۰۲۰) تأثیر اصلاحات پارامتریک بر رفاه و پایداری مالی بازنشستگان نظام تأمین اجتماعی را بررسی کردند. نتایج نشان می دهد که بدون اصلاحات، کسری بودجه به مرور زمان افزایش می یابد و تا سال ۲۰۵۰ به بیش از ۵٫۱ درصد تولید ناخالص داخلی خواهد رسید. اگر اصلاحات اجرا شود، کسری بودجه تا سال ۲۰۵۲ به تعویق خواهد افتاد.

یان ژانگ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود به بررسی اندازه گیری پایداری مالی با استفاده از روش اکونوفیزیک و بیزی پرداختند. آنها با استفاده از مدل اندازه گیری پایداری مالی به توصیف وضعیت مالی شرکت نیز پرداختند و میانگین زمان وقفه برای اندازه گیری ثبات مالی را در شرکتها پیشنهاد دادند. پارامترهای مدل با استفاده از رویکرد مدل بیزی با داده های مالی شرکت برآورد شد. نتایج تجربی نشان می دهد که نخست افزایش ریسک سیستم مربوط به کاهش ثبات مالی شرکت است و دوم، وضعیت مالی بهینه

دولتی سازگار باشد. پایداری مالی به این اشاره می کند که یک دولت تحت سیاست های جاری خود بتواند به یک نسبت بدهی از قبل مشخص شده، در یک افق زمانی نامحدود برسد. بنابراین، توانایی پرداخت بدهی تنها شرط الزام برای پایداری است و پایداری افزون بر این مفهوم در بردارنده عدم تغییر سیاست های مالی نیز هست. پایداری مالی بخش دولتی ظرفیت مالی بخش دولتی برای تحقق تعهدات جاری خود، مقاومت در برابر شوک ها و حفظ سطح خدمات، بدهی و تعهد در سطوح معقول نسبت به انتظارات ملی و درآمد احتمالی آینده، ضمن حفظ منافع عمومی است (زرگر کوچه و سروش راد، ۱۳۹۹).

پژوهشگران پایداری مالی را بر اساس معادل منفی آن یعنی ناپایداری مالی تحلیل می کنند. ناپایداری مالی را به عنوان اختلال در کارایی سیستم مالی در تخصیص وجوه تعریف می کنند و زمانی اتفاق می افتد که شوک های وارده به سیستم مالی با جریان اطلاعات تداخل پیدا کند. ناپایداری مالی را می توان به بدتر شدن ترازنامه های بخش مالی، افزایش نرخ بهره، عدم اطمینان و بدتر شدن ترازنامه های غیرمالی نسبت داد. مشکلات سیستم مالی پیوند قوی بین پایداری مالی و سلامت اقتصاد را نشان می دهد (السید، نایفر و نسرين، ۲۰۲۲).

به طور کلی سیاست مالی پایدار است اگر ارزش فعلی مازاد اولیه^۲ معادل سطح بدهی جاری باشد. این تعریف از طریق محدودیت بین دوره ای بودجه دولت استخراج شده است. در این رابطه صندوق بین المللی پول^۳ بین توانایی پرداخت بدهی^۴ و پایداری سیاست مالی تفاوت قائل است. یک دولت قادر به ادای دین^۵ است، چنانچه بتواند در زمان نامحدود در آینده بدهی های خویش را از طریق مزادهای اولیه تأمین کند. به عبارت دیگر، بتواند محدودیت بودجه بین دوره ای را تأمین کند. از سوی دیگر، براساس نظر آرتیس و مارسلینو^۶ (۲۰۰۵)، پایداری مالی به این اشاره می کند که یک دولت تحت سیاست های جاری خود بتواند به یک نسبت بدهی از قبل مشخص شده، در یک افق زمانی نامحدود برسد. بنابراین، توانایی پرداخت بدهی تنها شرط لازم برای پایداری است و پایداری افزون بر این مفهوم در بردارنده عدم تغییر سیاست های مالی نیز هست (افشاری و همکاران، ۱۳۹۱).

عوامل موثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی به شرح موارد زیر است: الف- عوامل علی: ۱- عوامل جمعیتی، ۲- سطح اشتغال، ۳- حوادث قهری، ۴- تحریم های اقتصادی، ۵- مقاومت در برابر کنترل ها، ۶- نسبت پشتیبانی،

4. Solvency
5. Solvent
6. Artis and Marcellino

1. Elsayed, Naifar and Nasreen
2. Primary Surplus
3. Intertemporal Budget Constraint

تأثیری بر نتایج به دست آمده ندارد و همواره سیاست مالی دولت، وضعیت ناپایدار را تجربه کرده است. به عبارت دیگر، افزایش بدهی دولت در یک مقطع زمانی معین، در طی زمان از بین نرفته و روی بدهی‌های سال‌های آتی انباشت شده است و سیاست‌های مالی دولت بدون توجه به جبران بدهی‌های انباشت شده، سیاست انبساطی سمت مخارج یا هزینه‌ای را افزایش داده است.

محقق زاده و همکارانش (۱۳۹۹) به بررسی پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی از طریق اصلاحات پارامتریک در افق زمانی ۱۴۵۰ پرداختند. این مطالعه با استفاده از روش‌شناسی گروهی و با استفاده از داده‌های جمعیتی و اقتصادی به برآورد توانایی مالی سازمان تأمین اجتماعی پرداخت. چالش‌های سازمان تأمین اجتماعی عبارتند از: فرمول مستمری سخاوتمندانه، سن بازنشستگی پایین و عدم پرداخت حق بیمه‌های سهم دولت. بر این اساس گزینه‌های امکان‌پذیر پیشنهادی اصلاحات بایستی در قالب اصلاح فرمول مستمری افزایش سن بازنشستگی تدوین شود.

پاکروان و خوشنویس (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی اثر تحولات جمعیتی کشور بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی با رویکرد خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی (ARDL) پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که متغیرهای اندازه جمعیت و شاخص نسبت پشتیبانی سازمان تأثیر مثبت بر پایداری مالی سازمان در دوره کوتاه‌مدت و بلندمدت دارند. همچنین تأثیر متغیرهای امید به زندگی و وابستگی جمعیت بر شاخص پایداری مالی سازمان در دوره کوتاه‌مدت و بلندمدت منفی است.

دارابی (۱۳۹۶)، در پژوهشی به بررسی عوامل تعیین‌کننده پایداری مالی در شرکت‌های سرمایه‌گذاری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که هر سه متغیر سود خالص، جمع کل دارایی‌ها و جمع حقوق صاحبان سهام تأثیر معنی‌داری بر پایداری مالی شرکت‌های سرمایه‌گذاری دارند به طوری که افزایش میزان سودآوری و حقوق صاحبان سهام شرکت‌های سرمایه‌گذاری منجر به افزایش پایداری مالی آنها شده و افزایش میزان دارایی‌ها کاهش پایداری مالی آن‌ها را در پی دارد.

گلاب و بزازان (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی اثرات اصلاحات پارامتریک بر پایداری مالی و رفاه بازنشستگان در سازمان تأمین اجتماعی پرداختند. نتایج شبیه‌سازی نشان داد در صورت ادامه شرایط فعلی، سیستم بازنشستگی تأمین اجتماعی در سال ۱۳۹۹ دچار کسری می‌شود و این کسری به صورت فزاینده ادامه دارد، به طوری که در سال ۱۴۷۰ حق بیمه‌ها باید تا ۵۹ درصد افزایش یابد، اما با اعمال اصلاحات پارامتریک

اولیه ثبات شرکت را در حداکثر میزان خود افزایش می‌دهد و سوم اینکه از طریق شرایط مالی بهینه اولیه می‌توان پارامترهای بهینه سیستم و قدرت ریسک سیستم را مشاهده کرد.

زوبیدی بهرام شاه و همکاران (۲۰۱۷) پایداری مالی در یک اقتصاد بازار در حال ظهور را بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که زمانی که بدهی عمومی از یک حد آستانه خاص بیشتر می‌شود (بالتر از ۵۵ درصد تولید ناخالص داخلی)، با فعالیت‌های اقتصادی همبستگی منفی پیدا می‌کند. افزون بر اثر آستانه، وجود یک رابطه علی دو طرفه نیز مابین بدهی و رشد تأیید می‌شود.

کیا (۲۰۰۸)، پایداری مالی در کشورهای نوظهور را بررسی کرد. نتایج نشان داد که فرآیند بودجه‌بندی مالی در هر دو کشور مورد مطالعه ناپایدار است. همچنین سیاست مالی ایران تا زمانی که درآمد نفت و گاز دارای اهمیت است، یک سیاست کاملاً مطلوب نیست.

با توجه به ادبیات موجود در زمینه چالش‌های تأمین اجتماعی این پژوهش در صدد است تا عوامل موثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی کشور را شناسایی کند

عنایتی، کردستانی و محمدی (۱۴۰۱) عوامل مؤثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی کشور را بررسی کردند، یافته‌های آنها نشان می‌دهد عوامل جمعیتی، سطح اشتغال، حوادث قهری، تحریم‌های اقتصادی، مقاومت در برابر کنترل‌ها، نسبت پشتیبانی، سرمایه‌های انسانی و سیاست‌های بیمه‌ای به عنوان عوامل تعیین‌کننده پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی به شمار می‌روند. همچنین عوامل سیاسی-اقتصادی، بسترهای فرهنگی و سیاست‌گذاری بیمه‌ای و مدیریت منابع-مصارف، انتصاب مدیران، امنیت سرمایه‌گذاری و انباشت بدهی دولت پایداری مالی سازمان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. محاسبات اکچوئری، نظام نظارتی، نظام چندلایه تأمین اجتماعی، فضای کسب و کار، اصلاح نظام بازنشستگی، اصلاح و بهسازی سیستم‌های تأمین مالی، مدیریت سرمایه‌گذاری، تفکیک وظایف نظام حمایتی-بیمه‌ای، یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی و اجرایی شدن تعهدات دولت به عنوان راهبردها، بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی تأثیرگذار هستند، پایداری مالی سازمان رفاه اجتماعی را بهبود می‌بخشد.

ممی پور و گودرزی (۱۳۹۹) وضعیت پایداری یا ناپایداری مالی دولت در ایران در دوره زمانی ۱۳۵۲-۱۳۹۶ مورد بررسی قرار دادند. با توجه به نتایج به دست آمده از آزمون‌های ریشه واحد خطی و غیرخطی، در دوره زمانی مورد بررسی، وضعیت مالی دولت در حالت ناپایدار قرار دارد و تفکیک دوره زمانی به رژیم‌های مختلف اعم از دوره‌های پرنوسان و کم-نوسان،

جدول ۲. شاخص های مرکزی، پراکندگی و توزیع عوامل

شاخص	شرایط علی	مقوله محوری	بستر ساز	راهبردی	مداخله گر	پیامدها
مرکزی	۲۷۹.۳	۱۲۷.۳	۶۳۲.۳	۰۱۴.۳	۱۱۰.۳	۶۲۱۴.۳
پراکندگی	۴۹۷۱۲.۰	۳۷۴۷۰.۰	۴۵۳۰۲.۰	۵۱۱۹۲.۰	۴۷۹۱۵.۰	۶۵۱۵۶.۰
شکل توزیع	۵۳۹.۰	۱۵۷.۰	۲۷۰.۰	۳۳۸.۰	۷۲۸.۰	۶۵۴.۰
	۰۲۰.۲	۷۴۵.۱	۴۳۷.۰	۳۷۷.۱	۴۰۸.۵	۵۵۹.۰

اعتبارسنجی مدل های اندازه گیری (تحلیل عاملی تاییدی)

برای ارزیابی اعتبارسنجی مدل های اندازه گیری مقادیر زیر محاسبه شده و در صورت برآورده شدن شرایط می توانیم ادعا کنیم که مدل اندازه گیری از شرایط مناسب و مطلوبی برخوردار است.

معناداری بارهای عاملی

نتایج بررسی معناداری بارهای عاملی (بیرونی) در جدول زیر آمده است.

جدول ۳. نتایج مقادیر بارهای عاملی متغیرهای مشاهده پذیر

متغیر	گویه ها	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره t	P Values	
شرایط علی	عوامل جمعیتی < Q1	۶۴۵.۰	۰۶۸.۰	۵۰۱.۹	۰۰۰.۰	
	عوامل جمعیتی < Q2	۷۹۹.۰	۰۳۳.۰	۱۲۰.۲۴	۰۰۰.۰	
	عوامل جمعیتی < Q3	۸۵۲.۰	۰۲۵.۰	۷۲۴.۳۳	۰۰۰.۰	
	عوامل جمعیتی < Q4	۸۴۸.۰	۰۳۷.۰	۰۱۹.۲۳	۰۰۰.۰	
	عوامل جمعیتی < Q5	۸۴۸.۰	۰۳۲.۰	۲۲۸.۲۶	۰۰۰.۰	
	عوامل جمعیتی < Q6	۶۷۴.۰	۰۶۳.۰	۷۴۱.۱۰	۰۰۰.۰	
	عوامل جمعیتی < Q7	۸۴۴.۰	۰۲۴.۰	۷۸۴.۳۵	۰۰۰.۰	
	عوامل جمعیتی < Q8	۷۹۹.۰	۰۴۷.۰	۹۴۸.۱۶	۰۰۰.۰	
	سطح اشتغال < Q9	۸۶۶.۰	۰۲۶.۰	۷۴۸.۳۳	۰۰۰.۰	
	سطح اشتغال < Q10	۸۹۱.۰	۰۲۳.۰	۶۷۵.۲۸	۰۰۰.۰	
	سطح اشتغال < Q11	۸۵۴.۰	۰۲۸.۰	۴۷۸.۳۰	۰۰۰.۰	
	حوادث قهری < Q12	۸۵۶.۰	۰۲۵.۰	۳۸۲.۳۴	۰۰۰.۰	
	حوادث قهری < Q13	۸۷۸.۰	۰۲۵.۰	۶۶۰.۳۵	۰۰۰.۰	
	حوادث قهری < Q14	۶۶۴.۰	۰۵۹.۰	۱۸۶.۱۱	۰۰۰.۰	
	حوادث قهری < Q15	۷۷۹.۰	۰۴۷.۰	۷۴۴.۱۶	۰۰۰.۰	
	تحریم های اقتصادی < Q16	۸۲۵.۰	۰۲۷.۰	۱۸۷.۳۰	۰۰۰.۰	
	تحریم های اقتصادی < Q17	۶۷۸.۰	۰۵۹.۰	۴۰۲.۱۱	۰۰۰.۰	
	تحریم های اقتصادی < Q18	۷۹۰.۰	۰۴۵.۰	۵۵۵.۱۷	۰۰۰.۰	
	تحریم های اقتصادی < Q19	۷۶۲.۰	۰۴۵.۰	۹۱۲.۱۶	۰۰۰.۰	
	تحریم های اقتصادی < Q20	۷۷۴.۰	۰۲۵.۰	۲۱۸.۳۱	۰۰۰.۰	
	مقاومت در برابر کنترل ها < Q21	۹۰۹.۰	۰۱۶.۰	۹۰۵.۵۵	۰۰۰.۰	
	مقاومت در برابر کنترل ها < Q22	۸۵۱.۰	۰۳۵.۰	۰۰۱.۲۴	۰۰۰.۰	
	نسبت پشتیبانی < Q23	۸۹۴.۰	۰۳۳.۰	۲۲۵.۲۷	۰۰۰.۰	
	نسبت پشتیبانی < Q24	۸۴۶.۰	۰۳۶.۰	۷۹۴.۲۳	۰۰۰.۰	
	سرمایه های انسانی < Q25	۹۲۰.۰	۰۱۶.۰	۵۹۶.۵۸	۰۰۰.۰	
	سرمایه های انسانی < Q26	۹۱۵.۰	۰۱۷.۰	۴۸۴.۵۴	۰۰۰.۰	
	سیاست های بیمه ای < Q27	۸۸۸.۰	۰۱۷.۰	۴۱۶.۵۱	۰۰۰.۰	
	سیاست های بیمه ای < Q28	۸۹۵.۰	۰۱۶.۰	۰۳۰.۵۷	۰۰۰.۰	
	سیاست های بیمه ای < Q29	۷۲۲.۰	۰۵۳.۰	۵۰۰.۱۳	۰۰۰.۰	
	شرایط زمینه ای	عوامل اقتصادی - سیاسی < Q30	۶۴۷.۰	۰۵۳.۰	۲۱۷.۱۲	۰۰۰.۰
		عوامل اقتصادی - سیاسی < Q31	۶۵۱.۰	۰۴۶.۰	۱۵۰.۱۴	۰۰۰.۰
		عوامل اقتصادی - سیاسی < Q32	۷۲۳.۰	۰۵۳.۰	۵۱۶.۱۳	۰۰۰.۰
		عوامل اقتصادی - سیاسی < Q33	۷۵۳.۰	۰۴۶.۰	۳۸۷.۱۶	۰۰۰.۰

متغیر	گویه‌ها	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره t	P Values
	عوامل اقتصادی - سیاسی <- Q۳۴	۷۷۲.۰	۰.۴۷.۰	۳۷۰.۱۶	۰.۰۰.۰
	عوامل اقتصادی - سیاسی <- Q۳۵	۷۶۷.۰	۰.۴۵.۰	۰۵۰.۱۷	۰.۰۰.۰
	عوامل اقتصادی - سیاسی <- Q۳۶	۷۲۳.۰	۰.۶۹.۰	۴۹۰.۱۰	۰.۰۰.۰
	عوامل اقتصادی - سیاسی <- Q۳۷	۷۹۵.۰	۰.۴۳.۰	۳۵۶.۱۸	۰.۰۰.۰
	عوامل اقتصادی - سیاسی <- Q۳۸	۷۶۶.۰	۰.۳۷.۰	۴۴۵.۲۰	۰.۰۰.۰
	بسترهای فرهنگی <- Q۳۹	۹۳۸.۰	۰.۰۷.۰	۳۵۹.۱۳۲	۰.۰۰.۰
	بسترهای فرهنگی <- Q۴۰	۸۶۸.۰	۰.۳۴.۰	۳۱۹.۲۵	۰.۰۰.۰
	سیاست گذاری بیمه ای <- Q۴۱	۸۹۶.۰	۰.۰۸.۰	۴۵۶.۱۱۷	۰.۰۰.۰
	سیاست گذاری بیمه ای <- Q۴۲	۸۰۶.۰	۰.۵۸.۰	۷۹۲.۱۳	۰.۰۰.۰
	سیاست گذاری بیمه ای <- Q۴۳	۷۸۶.۰	۰.۵۱.۰	۳۹۱.۱۵	۰.۰۰.۰
عوامل مداخله‌گر	مساله منابع - مصارف <- Q۴۴	۸۵۹.۰	۰.۳۱.۰	۷۵۸.۲۷	۰.۰۰.۰
	مساله منابع - مصارف <- Q۴۵	۸۹۱.۰	۰.۲۷.۰	۵۰۹.۳۲	۰.۰۰.۰
	مساله منابع - مصارف <- Q۴۶	۸۵۹.۰	۰.۳۰.۰	۶۹۷.۲۸	۰.۰۰.۰
	انتصابات مدیریتی <- Q۴۷	۹۳۱.۰	۰.۲۰.۰	۶۱۲.۴۶	۰.۰۰.۰
	انتصابات مدیریتی <- Q۴۸	۹۳۴.۰	۰.۱۷.۰	۱۱۱.۵۴	۰.۰۰.۰
	شرایط مداخله گر <- Q۴۸	۸۱۸.۰	۰.۴۴.۰	۵۹۱.۱۹	۰.۰۰.۰
	امنیت سرمایه گذاری <- Q۴۹	۸۶۹.۰	۰.۲۴.۰	۱۵۶.۳۶	۰.۰۰.۰
	امنیت سرمایه گذاری <- Q۵۰	۸۱۸.۰	۰.۳۲.۰	۶۸۲.۲۵	۰.۰۰.۰
	امنیت سرمایه گذاری <- Q۵۱	۸۷۴.۰	۰.۳۱.۰	۱۱۹.۴۱	۰.۰۰.۰
	انباشت بدهی دولت <- Q۵۲	۰.۰۰.۱	۰.۰۰.۰		۰.۰۰.۰
عوامل راهبردی	محاسبات اکچوئری <- Q۵۳	۸۷۸.۰	۰.۲۳.۰	۱۸۳.۲۸	۰.۰۰.۰
	محاسبات اکچوئری <- Q۵۴	۶۸۱.۰	۰.۶۵.۰	۵۱۶.۱۰	۰.۰۰.۰
	محاسبات اکچوئری <- Q۵۵	۸۷۰.۰	۰.۲۵.۰	۶۸۴.۳۴	۰.۰۰.۰
	نظام نظارتی - کنترلی <- Q۵۶	۰.۰۰.۱	۰.۰۰.۰		۰.۰۰.۰
	ظام چند لایه تامین اجتماعی <- Q۵۷	۹۳۶.۰	۰.۰۹.۰	۲۹۶.۱۰۸	۰.۰۰.۰
	ظام چند لایه تامین اجتماعی <- Q۵۸	۹۰۵.۰	۰.۲۱.۰	۹۱۲.۴۳	۰.۰۰.۰
	فضای کسب و کار <- Q۵۹	۸۸۹.۰	۰.۱۸.۰	۲۰۲.۴۹	۰.۰۰.۰
	فضای کسب و کار <- Q۶۰	۸۶۴.۰	۰.۴۵.۰	۳۲۱.۱۹	۰.۰۰.۰
	اصلاح نظام بازنشستگی <- Q۶۱	۷۸۳.۰	۰.۴۸.۰	۲۰۱.۱۶	۰.۰۰.۰
	اصلاح نظام بازنشستگی <- Q۶۲	۸۹۹.۰	۰.۲۲.۰	۳۷۵.۴۱	۰.۰۰.۰
	اصلاح نظام بازنشستگی <- Q۶۳	۸۶۵.۰	۰.۲۵.۰	۹۸۴.۳۴	۰.۰۰.۰
	اصلاح و بهسازی سیستم های تامین مالی <- Q۶۴	۹۲۶.۰	۰.۰۹.۰	۸۸۳.۱۰۴	۰.۰۰.۰
	راهبردها <- Q۶۴	۷۸۱.۰	۰.۳۴.۰	۷۰۸.۲۲	۰.۰۰.۰
	اصلاح و بهسازی سیستم های تامین مالی <- Q۶۵	۸۷۶.۰	۰.۳۳.۰	۳۱۲.۲۶	۰.۰۰.۰
	مدیریت سرمایه گذاری <- Q۶۶	۸۶۷.۰	۰.۲۲.۰	۳۶۳.۳۹	۰.۰۰.۰
	مدیریت سرمایه گذاری <- Q۶۷	۸۲۹.۰	۰.۴۷.۰	۶۳۰.۱۷	۰.۰۰.۰
	مدیریت سرمایه گذاری <- Q۶۸	۸۰۹.۰	۰.۴۱.۰	۷۰۵.۱۹	۰.۰۰.۰
	تفکیک وظایف نظام حمایتی - بیمه ای <- Q۶۹	۸۷۷.۰	۰.۱۹.۰	۲۹۲.۴۵	۰.۰۰.۰
	تفکیک وظایف نظام حمایتی - بیمه ای <- Q۷۰	۸۸۰.۰	۰.۱۹.۰	۳۳۰.۴۵	۰.۰۰.۰
	یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی <- Q۷۱	۸۷۷.۰	۰.۲۳.۰	۷۹۵.۳۷	۰.۰۰.۰
یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی <- Q۷۲	۸۴۱.۰	۰.۳۳.۰	۵۹۵.۲۵	۰.۰۰.۰	
یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی <- Q۷۳	۸۰۲.۰	۰.۵۳.۰	۱۷۷.۱۵	۰.۰۰.۰	
یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی <- Q۷۴	۷۹۴.۰	۰.۴۶.۰	۳۴۹.۱۷	۰.۰۰.۰	
یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی <- Q۷۵	۵۴۶.۰	۰.۹۰.۰	۰۸۶.۶	۰.۰۰.۰	
اجرائی شدن تعهدات دولت <- Q۷۶	۹۳۸.۰	۰.۲۰.۰	۸۱۰.۴۵	۰.۰۰.۰	
اجرائی شدن تعهدات دولت <- Q۷۷	۹۴۱.۰	۰.۱۸.۰	۴۳۱.۵۲	۰.۰۰.۰	
پیامدها	شفافیت مالی <- Q۷۸	۰.۰۰.۱	۰.۰۰.۰		۰.۰۰.۰
	بهبود تصمیم گیری مدیران <- Q۷۹	۹۲۱.۰	۰.۲۷.۰	۷۳۹.۳۴	۰.۰۰.۰
	بهبود تصمیم گیری مدیران <- Q۸۰	۹۲۱.۰	۰.۲۴.۰	۷۸۳.۲۸	۰.۰۰.۰
	تقویت پایداری و انسجام مالی <- Q۸۱	۸۲۱.۰	۰.۵۶.۰	۶۳۴.۱۴	۰.۰۰.۰
	تقویت پایداری و انسجام مالی <- Q۸۲	۸۱۳.۰	۰.۴۱.۰	۶۱۰.۱۹	۰.۰۰.۰

متغیر	گویه‌ها	بار عاملی	انحراف استاندارد	آماره t	P Values
	تقویت پایداری و انسجام مالی - Q۸۳	۸۴۸.۰	۰۳۲.۰	۵۰۳.۲۶	۰۰۰.۰
	صیانت از منابع سازمان - Q۸۴	۹۳۰.۰	۰۱۰.۰	۴۴۴.۹۲	۰۰۰.۰
	پیامدها - Q۸۴	۸۸۲.۰	۰۲۳.۰	۰۴۵.۴۸	۰۰۰.۰
	صیانت از منابع سازمان - Q۸۵	۸۹۶.۰	۰۲۴.۰	۴۲۱.۳۷	۰۰۰.۰
	بهبود رفاه اجتماعی - Q۸۶	۸۵۴.۰	۰۳۰.۰	۱۲۲.۲۸	۰۰۰.۰
	بهبود رفاه اجتماعی - Q۸۷	۹۰۲.۰	۰۱۹.۰	۴۴۱.۴۷	۰۰۰.۰
	صداقت در پرداخت های بیمه ای - Q۸۸	۸۷۴.۰	۰۲۸.۰	۶۲۸.۳۱	۰۰۰.۰
	صداقت در پرداخت های بیمه ای - Q۸۹	۹۰۶.۰	۰۱۸.۰	۳۱۴.۴۹	۰۰۰.۰
	صداقت در پرداخت های بیمه ای - Q۹۰	۸۲۳.۰	۰۳۷.۰	۲۲۳.۲۲	۰۰۰.۰

همانطور که نتایج جدول نشان می‌دهد، مقادیر بار عاملی تمام گویه‌ها بیشتر از ۰٫۴ است و بنابراین مدل اندازه‌گیری، مدلی همگن است و مقادیر بار عاملی، مقادیر قابل قبولی هستند. نتایج بررسی معناداری مقادیر آماره t نشان داد که مقادیر آماره t برای همه گویه‌ها بیشتر از ۲٫۵۸ گزارش شد. این بدان معناست که ارتباط بین گویه‌ها با متغیر مکنون مربوط به خود در سطح اطمینان ۹۹ درصد پذیرفته می‌شود.

آلفای کرونباخ^۱ و پایایی مرکب^۲: روش آلفای کرونباخ برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسش‌نامه‌ها یا آزمون‌هایی که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کنند، بکار می‌رود. در این شاخص به علت اینکه هنگام محاسبه، از بارهای عاملی گویه‌ها استفاده می‌شود، مقادیر پایایی مرکب را نسبت به آلفای کرونباخ بیشتر و بهتر نشان می‌دهد.

جدول ۴. آلفای کرونباخ و پایایی مرکب

متغیر	ابعاد	آلفای کرونباخ	قابلیت اطمینان	پایایی مرکب	آلفای کرونباخ	قابلیت اطمینان	پایایی مرکب
شرایط علی	تحریم های اقتصادی	۸۲۶.۰	۸۴۵.۰	۸۷۷.۰	۸۷۳.۰	۸۷۵.۰	۹۰۱.۰
	حوادث قهری	۸۰۸.۰	۸۳۲.۰	۸۷۴.۰			
	سرمایه های انسانی	۸۱۲.۰	۸۱۳.۰	۹۱۴.۰			
	سطح اشتغال	۸۴۰.۰	۸۴۳.۰	۹۰۴.۰			
	سیاست‌های بیمه‌ای	۷۸۷.۰	۸۱۸.۰	۸۷۶.۰			
	عوامل جمعیتی	۹۱۳.۰	۹۲۰.۰	۹۳۰.۰			
	مقاومت در برابر کنترل ها	۷۱۳.۰	۷۳۹.۰	۸۷۳.۰			
	نسبت پشتیبانی	۷۸۲.۰	۷۹۶.۰	۸۶۲.۰			
عوامل زمینه‌ای	بسترهای فرهنگی	۷۸۲.۰	۸۵۴.۰	۸۹۹.۰	۷۷۱.۰	۷۸۹.۰	۸۹۷.۰
	عوامل اقتصادی - سیاسی	۸۹۴.۰	۹۱۱.۰	۹۱۳.۰			
مقوله محوری	سیاست گذاری بیمه‌ای	۷۹۲.۰	۹۲۵.۰	۸۷۰.۰	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱
عوامل مداخله‌گر	امنیت سرمایه گذاری	۸۱۵.۰	۸۲۵.۰	۸۹۰.۰	۷۹۱.۰	۷۹۲.۰	۸۶۴.۰
	انباشت بدهی دولت	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱			
	انتصابات مدیریتی	۸۳۸.۰	۸۴۳.۰	۹۲۵.۰			
	مساله منابع - مصارف	۸۴۰.۰	۸۵۳.۰	۹۰۳.۰			
راهنم‌دها	اجرائی شدن تعهدات دولت	۸۶۷.۰	۸۶۷.۰	۹۳۷.۰	۹۰۶.۰	۹۱۳.۰	۹۲۲.۰
	اصلاح نظام بازنشستگی	۸۰۷.۰	۸۱۶.۰	۸۸۶.۰			
	اصلاح و بهسازی سیستم‌های تامین مالی	۷۷۳.۰	۸۰۵.۰	۸۹۷.۰			
	تفکیک وظایف نظام حمایتی - بیمه ای	۷۰۵.۰	۷۰۵.۰	۸۷۱.۰			
	ظام چند لایه تامین اجتماعی	۸۲۲.۰	۸۴۳.۰	۹۱۸.۰			
	فضای کسب و کار	۷۰۰.۰	۷۰۴.۰	۸۶۹.۰			
	محاسبات اکچوئری	۷۴۶.۰	۷۸۹.۰	۸۵۴.۰			
	مدیریت سرمایه گذاری	۷۸۹.۰	۸۲۷.۰	۸۷۴.۰			
نظام نظارتی - کنترلی	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱				

متغیر	ابعاد	آلفای کرونباخ	قابلیت اطمینان	پایایی مرکب	آلفای کرونباخ	قابلیت اطمینان	پایایی مرکب
	یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی	۸۳۳.۰	۸۵۹.۰	۸۸۴.۰			
پیامدها	بهبود تصمیم گیری مدیران	۸۲۲.۰	۸۲۲.۰	۹۱۸.۰			
	بهبود رفاه اجتماعی	۷۰۵.۰	۷۲۲.۰	۸۷۱.۰			
	تقویت پایداری و انسجام مالی	۷۷۰.۰	۷۷۴.۰	۸۶۷.۰			
	شفافیت مالی	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱	۰۰۰.۱			
	صداقت در پرداخت های بیمه	۸۳۸.۰	۸۵۵.۰	۹۰۲.۰			
	صیانت از منابع سازمان	۸۰۳.۰	۸۲۲.۰	۹۰۹.۰			

(AVE)			
متغیر	ابعاد	ابعاد	کل
	۶۹۸.۰	مدیریت سرمایه گذاری	
	۰۰۰.۱	نظام نظارتی - کنترلی	
	۶۱۰.۰	یکپارچه سازی سیستم اطلاعاتی	
پیامدها	۸۴۹.۰	بهبود تصمیم گیری مدیران	
	۷۷۱.۰	بهبود رفاه اجتماعی	
	۶۸۵.۰	تقویت پایداری و انسجام مالی	
	۰۰۰.۱	شفافیت مالی	
	۷۵۴.۰	صداقت در پرداخت های بیمه	
	۸۳۴.۰	صیانت از منابع سازمان	

نتایج بررسی ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی مرکب در جدول نشان داد که مقادیر این شاخص‌ها برای همه متغیرهای پنهان، بیشتر از ۰,۷ است و بنابراین پایایی ابزارهای اندازه‌گیری با استفاده از این دو شاخص هم تأیید شد.

ب: روایی ابزارهای اندازه‌گیری

۱) روایی همگرا: منظور از شاخص روایی همگرا سنجش میزان تبیین متغیر پنهان توسط متغیرهای مشاهده‌پذیر آن است (بارکلی و همکاران، ۲، ۱۹۹۵).

همانطور که در جدول دیده می‌شود، نتایج بررسی مقادیر واریانس استخراج شده متغیرهای پنهان پژوهش نشان داد که همه متغیرها مقادیری بیش از ۰,۵ به خود اختصاص دادند. بر این اساس می‌توان گفت: روایی همگرای ابزارهای اندازه‌گیری با استفاده از شاخص میانگین واریانس استخراج شده، تأیید شد. ۲) روایی تشخیصی یا واگرا: روایی تشخیصی یا واگرا توانایی یک مدل اندازه‌گیری انعکاسی را در میزان افتراق مشاهده پذیرهای متغیر پنهان آن مدل با سایر مشاهده‌پذیرهای موجود در مدل را می‌سنجد. بررسی روایی واگرا نشان داد که روایی واگرای مدل اندازه‌گیری با استفاده از آزمون فورنل - لارکر تأیید شد.

آزمون مدل‌های ساختاری^۴

باتوجه به اینکه نتایج تحلیل عاملی مرتبه اول بخش اندازه‌گیری و پایایی لازم برخوردارند، بنابراین در این قسمت، ساختار کلی مدل مفهومی پژوهش مورد آزمون قرار می‌گیرد، تا مشخص شود که آیا روابط تئوریک که بین متغیرها در مرحله تدوین چارچوب مفهومی مدنظر پژوهشگر بوده است، به وسیله داده‌ها تأیید شده یا نه.

جدول ۵. میانگین واریانس استخراج شده

(AVE)			
متغیر	ابعاد	ابعاد	کل
شرایط علی	۵۸۸.۰	تحریم های اقتصادی	
	۶۳۸.۰	حوادث قهری	
	۸۴۲.۰	سرمایه های انسانی	
	۷۵۸.۰	سطح اشتغال	
	۷۰۳.۰	سیاست های بیمه ای	
	۶۲۸.۰	عوامل جمعیتی	
	۷۷۵.۰	مقاومت در برابر کنترل ها	
۷۵۷.۰	نسبت پشتیبانی		
عوامل زمینه‌ای	۸۱۶.۰	بسترهای فرهنگی	
	۵۴۰.۰	عوامل اقتصادی - سیاسی	
مقوله محوری	۶۹۰.۰	سیاست گذاری بیمه ای	
عوامل مداخله‌گر	۷۲۹.۰	امنیت سرمایه گذاری	
	۰۰۰.۱	انباشت بدهی دولت	
	۸۶۱.۰	انتصابات مدیریتی	
	۷۵۶.۰	مساله منابع - مصارف	
راهبردها	۸۸۲.۰	اجرائی شدن تعهدات دولت	
	۷۲۳.۰	اصلاح نظام بانكسنگی	
	۸۱۳.۰	اصلاح و بهسازی سیستم های تامین مالی	
	۷۷۲.۰	تفکیک وظایف نظام حمایتی - بیمه ای	
	۸۴۸.۰	ظلام چند لایه تامین اجتماعی	
	۷۶۹.۰	فضای کسب و کار	
۶۶۳.۰	محاسبات اکتیویتی		

با توجه به مقدار بدست آمده برای GOF به میزان ۰,۴۰۲ بوده که در بیشتر از مقدار پیشنهادی متوسط وتزلس و همکاران (۲۰۰۹) یعنی ۰,۳۶ که نشان می‌دهد، برازش کلی مدل قوی است پس برازش کلی مدل تأیید می‌شود.

مقدار مطلوب برای این شاخص حداکثر ۰,۰۸ است. نتایج بدست آمده از این شاخص نشان داد که مقدار آن برابر با ۰,۰۷۴ گزارش شد که مقداری مطلوب است و بنابراین برازش مناسب مدل کلی تأیید می‌شود.

درجه تناسب و اعتبار الگو

پرسشنامه‌ای با ابعاد مختلف ۶ پرسش در مقیاس لیکرت طراحی شد و از شرکت کنندگان خواسته شد درستی نتایج را مورد بررسی قرار دهند. پس از اعتبار سنجی پرسشنامه توسط متخصصان برای بررسی اعتبار درونی و بیرونی الگو این پرسشنامه در اختیار ۲۰ نفر از خبرگان متخصص امر قرار گرفت و نتایج آن نشان داد که تمام مولفه‌ها میانگین بالای ۳ داشته‌اند و این بیانگر آن است که تمام مولفه‌ها مورد تایید اولیه هستند. در بخش بعد به دلیل آنکه شاخص‌های مرکزی و پراکندگی برای تصمیم‌گیری قابل اعتماد نیستند برای تایید مولفه‌ها از آزمون‌های آمار استنباطی مانند t تک نمونه استفاده شد.

جدول ۸. توان پیش‌بینی مدل

Q ² (=1-SSE/SSO)	SSE	SSO	
۳۵۲.۰	۷۰.۲۱۷,۶	۰۰.۶۰۰,۹	راهبردها
	۰۰.۶۰۰,۱	۰۰.۶۰۰,۱	شرایط علی
	۰۰.۴۰۰,۶	۰۰.۴۰۰,۶	عوامل زمینه ای
	۰۰.۲۰۰,۳	۰۰.۲۰۰,۳	مداخله گرها
۲۲۴.۰	۵۵.۱۰۵,۳	۰۰.۰۰۰,۴	پدیده محوری
۲۹۵.۰	۲۹.۸۱۹,۲	۰۰.۰۰۰,۴	پیامدها

نتایج جدول بالا نشان داد که توان پیش‌بینی مدل بالاتر از حد متوسط است.

برازش کلی مدل معادلات ساختاری

جدول ۹. نتایج برازش مدل کلی

GOF	مقادیر اشتراکی	مقادیر اشتراکی	ضریب تعیین	ضریب تعیین	متغیر
۴۰۲.۰	۶۶۷.۰	۶۰۳.۰	۰.۵۳۲		شرایط علی
			۸۱۳.۰		شرایط زمینه ای
			۰۰۰.۱	۴۲۱.۰	مقوله محوری
			۶۱۴.۰		عوامل مداخله‌گر
			۵۲۲.۰	۸۴۶.۰	عوامل راهبردی
			۶۳۳.۰	۶۱۷.۰	پیامد
۰,۰۷۴	ریشه دوم میانگین مربعات باقیمانده استاندارد شده (SRMR)				

جدول ۱۰. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای اعتبار بخشی درونی و بیرونی

Sig	درجه آزادی	t	اختلاف زوجی				متغیرها	نوع اعتباریابی	
			فاصله اطمینان اختلاف		اختلاف میانگین	میانگین نظری			میانگین تجربی
			حد بالا	حد پایین					
۰۰۰.	۱۹	۰۰۰.۹	۱۰۹۳.۱	۶۹۰.۷	۹۰۰۰۰.	۳	۹۰۰۰.۳	تطبیق	درونی
۰۰۰.	۱۹	۴۸۰.۵	۹۶۷۳.	۴۳۲۷.	۷۰۰۰۰.	۳	۷۰۰۰.۳	قابلیت فهم	
۰۰۰.	۱۹	۸۳۹.۶	۰۴۴۸.۱	۵۵۵۲.	۸۰۰۰۰.	۳	۸۰۰۰.۳	قابلیت تعمیم	
۰۰۰.	۱۹	۸۹۲.۶	۳۰۳۷.۱	۶۹۶۳.	۰۰۰۰۰.۱	۳	۰۰۰۰.۴	کنترل	
۰۰۰.	۱۹	۸۱۲.۵	۰۸۸۱.۱	۵۱۱۹.	۸۰۰۰۰.	۳	۸۰۰۰.۳	فلسفه و اهداف	بیرونی
۰۰۸.	۱۹	۹۷۹.۲	۹۳۶۴.	۱۶۳۶.	۵۵۰۰۰.	۳	۵۵۰۰.۳	میانی تئوریک	
۰۰۰.	۱۹	۰۹۷.۶	۰۰۷۵.۱	۴۹۲۵.	۷۵۰۰۰.	۳	۷۵۰۰.۳	مراحل اجرای الگو	
۰۰۰.	۱۹	۲۵۲.۵	۰۴۸۹.۱	۴۵۱۱.	۷۵۰۰۰.	۳	۷۵۰۰.۳	ارزشیابی و مهندسی مجدد	
۰۰۰.	۱۹	۰۰۰.۹	۱۰۹۳.۱	۶۹۰.۷	۹۰۰۰۰.	۳	۹۰۰۰.۳	شکل کلی الگو	اعتبار بخشی الگو

با میانگین جامعه ۳ و همچنین t بدست آمده در مقایسه با t فرض صفر $۲/۵۸$ نشان می‌دهد که t بدست آمده، بزرگ تر است. در نتیجه مشخص شد که این مؤلفه از نظر متخصصان دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است. برای دیگر مؤلفه‌ها به همین صورت اعتبار آنها مورد تأیید قرار گرفت.

برای تعیین اعتبار درونی الگو پیشنهادی، به نظر خواهی از متخصصان این حوزه به واسطه پرسشنامه سنجش الگو پرداخته شد. با توجه به مقیاس پرسشنامه که ۵ درجه ای لیکرت بود، مبنای تصمیم‌گیری بر اساس میانگین نمره ۳ و فرض صفر $۲/۵۸$ معادل خطای $۰/۰۱$ در نظر گرفته شده است. در مؤلفه تطبیق، آماره t محاسبه شده $t = ۹,۰۰$ در سطح $۰/۰۱$ معنادار است. مقایسه میانگین سوال تطبیق $m = ۳/۹۰$

جدول ۱۱. نتایج فرضیه‌ها

فرضیه	فرضیات	ضریب مسیر	انحراف استاندارد	آماره t	P Values	نتیجه
۱	راهبردها -> پیامدها	۷۸۶.۰	۰.۲۰.۰	۱۱۵.۴۰	۰.۰۰.۰	تأیید
۲	شرایط علی -> پدیده محوری	۶۴۹.۰	۰.۳۳.۰	۹۲۶.۱۹	۰.۰۰.۰	تأیید
۳	عوامل زمینه ای -> راهبردها	۲۶۶.۰	۰.۳۸.۰	۹۰۷.۶	۰.۰۰.۰	تأیید
۴	مداخله گر ها -> راهبردها	۴۱۵.۰	۰.۳۲.۰	۸۷۷.۱۲	۰.۰۰.۰	تأیید
۵	پدیده محوری -> راهبردها	۳۵۳.۰	۰.۳۵.۰	۰۵۸.۱۰	۰.۰۰.۰	تأیید

بحث و نتیجه گیری

مستمری است. جابجایی جمعیت و مهاجرت افراد به کشورهای دیگر به خصوص از کشورهای در حال توسعه به کشورهای توسعه یافته، موجب کاهش جمعیت فعال کشورها شده و کاهش مشارکت در نظام تأمین اجتماعی و به تبع آن موجب کاهش جمعیت و فراگیری نظام تأمین اجتماعی کشورها می‌شود. درآمدهای حاصل از حق بیمه، تابع مستقیمی از تعداد افرادی است که تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار گرفته‌اند. اگر جمعیت افزایش پیدا کند و به طور مشخص جمعیت جوان، یعنی هرم سنی و ترکیب سنی هم به گونه‌ای باشد که جمعیت جوان افزایش پیدا کند، بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی بیشتر می‌شوند، بنابراین درآمد حق بیمه هم افزایش پیدا خواهد کرد. سطح اشتغال یکی دیگر از عوامل مهم علی در این ارتباط گزارش شد. بحث اشتغال که در سال‌های اخیر به خصوص پس از مباحث تحریمی که پیش آمده است، به شدت تحت تأثیر قرار گرفته است، عدم راه افتادن کارها و وجود جمعیت جوان و بیکار، باعث می‌شود که ورودی‌های سازمان بسیار کم شود. نتایج نشان می‌دهد که در موضوع نظام‌های کنترلی به شدت مقاومت صورت می‌گیرد. اما رویه‌های شناخته شده‌ای که باید در بحث کنترل‌ها از جمله کنترل‌های داخلی، یا کنترل‌های راهبردی، کنترل‌های مالی، بودجه‌ای، برنامه‌ای و غیره رعایت شوند، کنترل‌های خیلی موقفی نبوده است.

پژوهش حاضر باهدف بررسی عوامل موثر بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی انجام گرفت. داده‌های لازم از طریق پرسشنامه جمع آوری شد. نتایج نشان داد که مؤلفه‌های در نظر گرفته شده از نظر خبرگان دارای اعتبار بالایی است و با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفته است.

نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر با نتایج پژوهش دارابی، رویا (۱۳۹۶) در زمینه عوامل تعیین کننده پایداری مالی، گلاب و بزازان (۱۳۹۶) در زمینه اثرات اصلاحات پارامتریک بر پایداری مالی و رفاه بازنشستگان در سازمان تأمین اجتماعی، پاکروان و همکاران (۱۳۹۷) در زمینه اثر تحولات جمعیتی کشور بر پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی، شاپورگان، مرتضی (۱۳۸۳) در زمینه بررسی منابع و مصارف قانونی بخش بیمه درمان سازمان تأمین اجتماعی همخوانی دارد. در بررسی نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر، از نظر مصاحبه شونده‌گان عوامل جمعیتی یکی از مهمترین عوامل تأثیرگذار در پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی است. با توجه به اینکه سازمان تأمین اجتماعی در اصل یک صندوق بازنشستگی است و در صندوق‌های بازنشستگی، ورودی‌ها و خروجی‌ها، منابع و مصارف این صندوق‌ها را تشکیل می‌دهند، که مهمترین درآمد آنها، درآمد حق بیمه و مهمترین هزینه هم، هزینه پرداخت

جامعه، نتیجه سیاستهای ناکارآمد است، و تغییر و اصلاح آن زمینه پایداری مالی را فراهم می نماید. عمده نظرات حول این محور جریان داشت که ناکارآمدی سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، ناشی از ضعف در فضای اقتصاد کلان کشور، تغییرات و نوسانات متعدد نرخ ارز، محدودیت در تأمین منابع لازم برای سرمایه‌گذاری به دلایل سیاسی، تأثیر غیر قابل انکاری را در ضعف سرمایه‌گذاری در سطح کلان کشور و به تبع آن، تأمین منابع مالی تأمین اجتماعی به دنبال داشته است.

بسترهای فرهنگی و زمینه سازی در ارتباط با آن، عامل زمینه ای دیگری که مورد بحث و توجه بود. به اعتقاد کارشناسان، باید مقوله فرهنگ مورد توجه ویژه قرار گیرد. توسعه در بخش‌های مختلف جامعه بدون توسعه فرهنگ، مانا و پایدار نیست و بی‌توجهی به این مقوله، روند رشد و توسعه یک جامعه را کند کرده و با اختلال روبرو می سازد، از همین رو باید نگاه ویژه‌ای به مقوله فرهنگ سازی داشت و این باور را که توسعه پایدار و پویا از مسیر توسعه فرهنگی گذر می‌کند، در برنامه ریزی‌ها و سیاست‌های کلان به منصفه ظهور رساند. یافته‌های پژوهش نشان داد که، سیاست‌گذارهای بیمه ای، یکی از مهمترین عوامل زمینه ای در ارتباط با پایداری مالی بود. تجربه کشورهای موفق در حوزه رفاه اجتماعی نشان می‌دهد که تخصیص امکانات و دسترسی‌ها با استفاده از سازوکارهای علمی و ابزارهای قانونی منجر به پیاده سازی طرح های رفاهی می‌شود. بر این اساس، تلاش در جهت پیاده سازی رفاه اجتماعی با کیفیت در جامعه، بیشتر با اعمال سیاست حکومت‌های محلی یا ملی از طریق بخش‌های دولتی و غیردولتی صورت می‌گیرد. با توجه به اینکه رفاه اجتماعی در معنای عام و تأمین اجتماعی در معنای خاص خود، پدید آورنده بستر پیشرفت جامعه و تأمین کننده امنیت جامعه هستند، یافتن حلقه مفقوده سیاست‌گذاری - از وضع اسناد بالادستی تا اجرای قوانین و دستورات در پایین ترین سطح اداری - اهمیت دارد.

در ارتباط با عوامل مداخله‌گر مساله منابع - مصارف، از مواردی بود می‌تواند در پایداری مالی سازمان تأمین اجتماعی نقش مداخله ای داشته باشد و آن را تحت الشعاع قرار دهد. در قانون تأمین اجتماعی پیش بینی شده، که حدود یک سوم حق بیمه‌های وصولی برای امر درمان بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران اختصاص یابد. ولی به مرور زمان و تغییر در روند فعالیت

یکی دیگر از موارد استخراج شده از مصاحبه‌ها، نسبت پشتیبانی بود که برابر با نسبت جمعیت بیمه‌پرداز به جمعیت مستمری‌بگیر است که این نسبت در سال‌های اخیر کمتر شده است. شاید به جرات بتوان گفت، سرمایه انسانی، مهمترین اصل در اثربخشی هر سازمانی است. نتایج نشان می‌دهد که منابع انسانی سازمان باید توانمند شوند تا مهارت نیروی انسانی در هدایت منابع افزایش یابد.

از دیگر شاخصهایی که مصاحبه شوندگان تأکید بسیار بر نقش علی آن در پایداری مالی داشتند، سیاست‌های بیمه‌ای بود. یافته‌ها نشان می‌دهد که بازنشستگی پیش از موعد و معافیت‌های بیمه‌ای از مهمترین عوامل ایجاد هزینه و در نتیجه ناپایداری در صندوق تأمین اجتماعی هستند. تداخلات و انتظارات نهاد‌های بیرونی از صندوق‌های بیمه‌ای در حوزه منابع مالی از نمونه تصمیماتی که در قوانین گرفته شده، می‌توان به حجم گسترده تخفیفات و معافیت‌های بیمه‌ای اشاره کرد، همچنین بازنشستگی‌های پیش از موعد که معطل جدی و در راه پایداری صندوق‌های بازنشستگی هستند. این قانون موجب بازنشسته شدن جمعیتی از بیمه‌پردازان شده است، که فاصله زیادی تا دریافت مستمری دارند. هزینه تحمیلی این بازنشستگان به سازمان تأمین اجتماعی بیشتر از درآمدهای وصولی از محل این حق بیمه می‌باشد. بنابراین در طول حیات یک طرح بیمه اجتماعی از مهمترین موضوعات وضعیت منابع و مصارف آن و رسیدن به شرایط مناسب جهت تأمین مالی تعهدات است. دولت از یک طرف، به منظور کاهش بیکاری جوانان، از طرح‌های پیش از موعد بازنشستگی حمایت می‌کند، کارفرمایان نیز از بازنشستگی پیش از موعد حمایت می‌کنند، زیرا از این طریق می‌توانند، هزینه‌های نیروی کار خود را از منابع سازمان تأمین اجتماعی پرداخت کنند و نیروهای جدید استخدام کنند و کارگران نیز خود از بازنشستگی پیش از موعد نفع می‌برند، زیرا با تعداد سال‌های کمتر پرداخت حق بیمه، تعداد سال‌های بیشتری مستمری دریافت می‌کنند. این قانون افزایش چشم‌گیر تعهدات بلندمدت و ناپایداری مالی صندوق تأمین اجتماعی را به دنبال دارد.

در ادامه عوامل زمینه ای و بستر ساز پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی شناسایی شد. عوامل سیاسی - اقتصادی که به نوعی در هم تنیده هستند و شرایط اقتصادی

به نظر افراد صاحب‌نظر در حوزه تامین اجتماعی، نظام چند لایه تامین اجتماعی باید اجرا شود. یکی از مواردی که در کشورهای پیشرفته در حال حاضر دنبال می‌شود، نظام‌های چندلایه است، که برای سامان بخشیدن به وضعیت نظام‌های تامین اجتماعی از سوی نهادهای بین‌المللی ارائه و مورد تأکید قرار گرفته است. در این طرح، لایه‌های ابتدایی برای هدف مبارزه با فقر طراحی شده‌اند، و هرچه به لایه‌های بالاتر می‌رویم خدمات بیمه تکمیلی و مکمل لایه‌های قبل برجسته‌تر می‌شوند. این موضوع در پژوهش‌های قبلی در حوزه پایداری مالی هم بر اهمیت راهبردی آن تأکید شده بود.

یکی دیگر از عوامل مهمی که خبرگان در مصاحبه‌ها بدان اشاره کردند، فضای کسب و کار بود که توجه به آن، در نهایت باعث می‌شود منابع مالی صندوق‌ها ارتقا پیدا کند. بنابراین در این حوزه باید به اشتغال مجازی یا در این خصوص توجه ویژه‌ای شود.

اصلاح نظام بازنشستگی از مهمترین استراتژی‌هایی است که سازمان تامین اجتماعی باید برای آن، اقدامات اساسی انجام دهد. استدلال در این حوزه این بود که مخارج وابسته به بازنشستگی (چه به صورت نرمال، چه به صورت از کارافتادگی)، باعث افزایش هزینه و کاهش پایداری مالی می‌شود. سن بازنشستگی در ایران به شدت پایین‌تر از کشورهای دیگر دنیاست، حتی نسبت به سن امید به زندگی در ایران نیز، پایین‌تر است. این درحالی است که سن امید به زندگی در ایران افزایش پیدا کرده است، ولی سن بازنشستگی زیاد نشده است. از طرفی معیار مستمری، میانگین ۲ سال آخر پرداخت حق بیمه است که برای بسیاری از افراد دارای قدرت، با ارتقای شغلی نسبت به افزایش میانگین پرداخت حق بیمه در دو سال آخر، عدالت مستمری برقرار نمی‌شود. با افزایش سن بازنشستگی و نیز افزایش محاسبه میانگین سال‌های بیشتر برای مستمری، هم عدالت مستمری برقرار خواهد شد و هم پایداری مالی سازمان بهبود خواهد یافت.

یافته‌های پژوهش نشان داد که افزایش فشار مالی و ناپایداری صندوق‌ها، موجب شده است که اصلاح و بهسازی سیستم‌های تامین مالی صندوق‌های تامین اجتماعی از ضرورت و اهمیتی بالایی برخوردار شود. بر این اساس اصلاح و بهسازی سیستم‌های تامین مالی، یکی دیگر از معیارهایی بود که

اقتصادی جامعه و با افزایش قیمت‌ها، چه در زمینه ساخت و ساز و چه در تجهیزات، دارو و غیره، سازمان ناچار از تحمل هزینه‌هایی است که گاهی از میزان مقرر در قانون تامین اجتماعی فراتر رفته و این در ناپایداری مالی صندوق اثر مستقیم دارد.

نقش مدیران و انتصابات در این حوزه هم مورد توجه مصاحبه شونده‌گان قرار گرفت. خبرگان اعتقاد داشتند که مدیریت سرمایه‌گذاری‌های سازمان در بسیاری از سطوح مدیریت، غیرحرفه‌ای و سیاسی بوده و بسیاری از مقامات کشور وقتی به اتمام کار در پست خود (مثل نمایندگان مجلس یا مقامات دولتی) می‌رسند، یکی از جاهایی که بسیار زیاد در آن مشغول به فعالیت می‌شوند، شرکت‌های سازمان تامین اجتماعی است. نگاه سیاسی، انتخاب سیاسی مدیران، ورود افراد غیرحرفه‌ای، شرکت‌هایی که از اول هم شاید کارآمد نبودند و نیاز به اصلاح ساختار اساسی برای سودآور کردن یا ارزشمند شدن برای خروج سازمان از این شرکت‌ها را داشتند، تحت تأثیر این نوع مدیریت، نتوانستند اصلاحات لازم را در این شرکت‌ها انجام دهند. این مجموعه باعث شده است که سرمایه‌گذاری‌های سازمان، تأثیر بسیار ناچیزی در تامین منابع مالی سازمان داشته باشد. همچنین به اعتقاد خبرگان، سرمایه‌گذاری سازمان تامین اجتماعی خیلی پر ریسک و کم بازده بوده‌اند و امنیت سرمایه‌گذاری این سازمان جای بحث دارد و باید مورد واکاوی قرار گیرد. براساس نظر مصاحبه شونده‌گان، یکی از مهمترین بحث‌هایی که در پایداری مالی تامین اجتماعی وجود دارد، بدهی‌های دولت است.

در خصوص راهبردهای ایجاد پایداری مالی خبرگان اعتقاد داشتند که صندوق‌ها باید به سمت استانداردسازی و محاسبات بیمه‌ای و اکیچوئری حرکت کنند. ارائه گزارش‌های منظم، امکان پایش و رصد وضعیت مالی را فراهم می‌سازد و بر پایداری مالی سازمان تامین اجتماعی و کنترل آن اثرگذار و این موضوع در پژوهش‌های قبلی کمتر مورد توجه بوده است. همچنین این اعتقاد وجود داشت که اگر فرآیند نظارت کنترل مضمولان، به درستی در نظام تامین اجتماعی اجرا شود و مشخص شد که چه افرادی صلاحیت دریافت امتیازات و مزایا را دارند، می‌تواند بخشی از هدررفت منابع صندوق‌های بازنشستگی را کاهش بدهد. کارآیی مؤثر نظام نظارت ارزیابی کنترل سرمایه‌گذاری‌ها، انطباق سرمایه‌گذاری‌ها با اهداف تعادل مالی و راهبردهای سازمان را شکل خواهد داد، و باعث افزایش پایداری مالی سازمان تامین اجتماعی خواهد شد.

حق بیمه است، تا درگیر رابطه مستقیم بین حق بیمه و کارفرما. اگر ثبات اقتصادی افزایش یابد حل این مشکل ساده تر خواهد بود. از نتایج پژوهش حاضر این طور برآمد که وقتی که سیستم‌های اطلاعاتی تأمین اجتماعی یکپارچه شوند و این اطلاعات به صورت الکترونیکی و شفاف در معرض دید عموم قرار گیرد، شفافیت مالی افزایش می‌یابد. افزایش شفافیت و اعتمادسازی بیشتر، مسیر انجام اصلاحات را هموارتر می‌کند و رسیدن به پایداری مالی تسهیل می‌شود.

در نهایت پیامدهای پایداری مالی منجر به بهبود تصمیم‌گیری مدیران خواهد شد. این اعتقاد وجود دارد که لازمه سرمایه‌گذاری با بازده مناسب و اجتناب از سرمایه‌گذاری‌های دستوری این است که مدیریت سازمان به دست صاحبان اصلی آن داده شود، یعنی انجمن‌های واقعی کارفرمایان و کارگران، که پرداخت کنندگان اصلی این وجوه تأمین اجتماعی هستند و درآمد اصلی سازمان از محل پرداخت‌های آنها تأمین می‌شود. بازنگری اساسنامه صندوق و قوانین مربوط، می‌تواند در جهت جلوگیری از دخالت‌های مقطعی نهادهای تصمیم‌گیر، به بهبود و نحوه تصمیم‌گیری برای پایداری مالی سازمان کمک کند. تقویت پایداری مالی هم از نتایج پایداری مالی گزارش شد. اگر این ایفای تعهدات دولت به صورت نقدی باشد و باعث انباشت بدهی‌های دولت نشود (با توجه به تورم و پایین آمدن ارزش پول در سال‌های آتی)، و نیز مدیریت مالی صحیح، باعث تقویت و بهبود پایداری مالی تأمین اجتماعی خواهد شد.

حراست از منابع سازمان و بهبود رفاه اجتماعی هم از پیامدهای پایداری مالی گزارش شد. این موضوع می‌تواند از این مهم ناشی شود که سازمان تأمین اجتماعی، به عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه کشور که بیش از ۴۰ میلیون نفر بیمه شده‌ی اصلی و تبعی و مستمری‌بگیر تحت پوشش خود دارد، نقش مهمی در کاهش فقر و تأمین معیشت افراد کشور ایفا می‌کند. با نگاهی به فعالیت صندوق‌های بازنشستگی و نقشی که این صندوق‌ها در تأمین معیشت و معاش افراد تحت پوشش خود بر عهده دارند، مشکل پایداری مالی آنها می‌تواند تبعات اقتصادی، اجتماعی و حتی امنیتی در سطح جامعه به دنبال داشته باشد و سرانجام صداقت در پرداخت‌های بیمه‌ای بعنوان یکی دیگر از پیامدهای پایداری مالی در سازمان تأمین اجتماعی گزارش شد. در ادامه پیشنهادهایی برای استفاده‌کنندگان ارائه شده است:

استخراج شد. مدیریت سرمایه‌گذاری‌ها و تفکیک وظایف نظام حمایتی - بیمه‌ای از مهمترین راهبردهای پایداری تأمین مالی گزارش شدند. عمده‌ترین دلیل دخالت سیاست‌گذاران در حوزه بیمه‌ای و در صندوق‌های تأمین اجتماعی یا صندوق‌های بیمه‌ای، عدم درک و عدم شناخت آنها از تفکیک لایه‌های نظام تأمین اجتماعی است. یعنی سیاست‌گذاران به این امر واقف نیستند، یا تمایل ندارند که واقف بشوند، که نظام حمایتی از نظام بیمه‌ای، دو وجه به درستی متمایز حوزه رفاهی هستند. متأسفانه انتظاراتی که از نظام بیمه‌ای در سال‌های متمادی در کشور ایجاد شده، انتظارات حمایتی است. به خاطر همین است که سیاست‌گذاران در حوزه بیمه‌ای و در منابع مالی صندوق‌های بازنشستگی دخالت و دست اندازی می‌کنند. یکی از مهمترین علت‌های ناپایداری صندوق‌های بیمه‌ای همین تداخل بین نظام حمایتی و نظام بیمه‌ای است و منجر به اتلاف منابع نظام حمایتی و اتلاف منابع نظام بیمه‌ای و سوء استفاده از منابع نظام بیمه‌ای می‌شود. در بیشتر کشورها تأمین مالی نظام تأمین اجتماعی کاملاً با وضعیت موجود افراد واجد شرایط دریافت مزایای تأمین اجتماعی تطبیق داده می‌شود.

دیگر نتایج پژوهش نشان می‌دهد که یکپارچه‌سازی سیستم اطلاعاتی راهبرد دیگری است که باید به آن توجه شود. وقتی سیستم‌های اطلاعاتی تأمین اجتماعی یکپارچه شود و این اطلاعات به صورت الکترونیکی و شفاف در معرض دید عموم قرار گیرد، به خودی خود اثر مستقیمی بر شفافیت مالی خواهد داشت، بنابراین بحث دولت الکترونیک و نظام یکپارچه اطلاعات، یکی از الزامات نظام تأمین اجتماعی است، که باعث می‌شود، صندوق‌های بیمه‌ای از حیث فرآیندی به سمت پایداری حرکت کنند. در انتها کدهای این حوزه هم، اجرایی شدن تعهدات دولت به عنوان کد محوری راهبردی انتخاب شد. سیل قوانین و مقرراتی که بار مالی را به سازمان تحمیل کردند، باعث افزایش قابل توجه مطالبات سازمان از دولت شده و یکی از چالش‌های اساسی سازمان در حال حاضر پرداخت و نحوه پرداخت بدهی‌های دولت است که دیگر در یک دوره برنامه‌ریزی محدود از محل منابع جاری دولت، امکان تأدیه این مطالبات وجود ندارد و دولت ناچار است که دارایی‌های مولد و ارزشمندی را به سازمان منتقل کند. منابع سازمان تأمین اجتماعی، بیشتر درگیر پروژه‌های عمرانی دولت، بابت وصول

- برای برون رفت از وضعیت ناپایداری مالی فعلی و مصون ماندن سازمان تأمین اجتماعی از چالش‌های شناخته شده فعلی، پیشنهاد می‌شود سازمان تأمین اجتماعی برای اجرای نظام تأمین اجتماعی چند لایه عزم جدی داشته باشد.

- راهکارهایی که می‌توانند وضعیت پایداری مالی را در سازمان تأمین اجتماعی بهبود بخشند، شامل، فراهم کردن زمینه لازم برای اجرای تدریجی اصلاحات پارامتریک، استفاده از ظرفیت‌های قانونی برای وصول مطالبات معوق بخش دولتی و خصوصی، تعدیل برخی از محدودیت‌های قانونی کارفرمایان برای پرداخت حق بیمه، توسعه فراگیر فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی به منظور جذب بیمه شدگان جدید و کاهش فرار بیمه‌ای هستند.

همچنین پژوهشگران آتی می‌توانند، راهکارهای عملیاتی برای تامین مالی پایدار در سازمان تأمین اجتماعی را مورد مطالعه قرار دهند.

- استفاده از فناوری اطلاعات به عنوان یک ابزار اساسی در پایداری مالی می‌تواند به اصلاح ساختاری نظام تأمین اجتماعی کمک کند، بهره‌وری را در حوزه‌های بیمه افزایش دهد و شفافیت که زیرساخت مهمی در پایداری-یکی از موضوعات مهم در بحث پایداری مالی- صداقت و شفافیت مردم در پرداخت‌های بیمه‌ای است. تعهداتی که دولت در این حوزه بر عهده دارد بایستی به موقع پرداخت شود تا این توقع را بتوان از مردم داشت، که حق بیمه را با صداقت و شفافیت و به موقع پرداخت کنند. به هر حال رفتار صادقانه دولت به عنوان الگوی مردم مطرح می‌شود. اگر دولت بتواند به موقع به تعهدات خود عمل کند، بی‌گمان مردم نیز الگوی صداقت و شفافیت را در پیش خواهند گرفت. به سیاست‌گذاران بیمه‌ای پیشنهاد می‌شود، نگاه خود به منابع مالی متراکم در صندوق‌ها، حمایتی نباشد.

References

- Azkiya, Mustafa; Imani Jajermi, Hossein and Farzizadeh Miandahi, Zahra. (1390). Applied Research Methods: Application of Basic Theory, Kayhan Publishing Company. (In Persian).
- Afrazah, Abbas; Mohammadnabi, Saviz and Mohammadnabi, Sina (2009). The model of measuring and improving the degree of organizational sustainability with the approach of knowledge management. *Management Studies (Improvement and Transformation)*, 20(61): 37-63. (In Persian).
- Afshari, Zahra; Shirin Bakhsh, Shamsullah and Beheshti, Maryam (1391). Investigating financial stability in Iran. *Economic Journal*, 12(45): 27-54. (In Persian).
- Artis, M; & Marcellino, M. G. (2000). The solvency of government finances in Europe. *In Fiscal Sustainability Conference*, 210.
- Darabi, R; (2016). Determinants of financial stability in investment companies admitted to Tehran Stock Exchange. *Accounting and auditing research*, 9(36), 17-34. (In Persian).
- Dai Z, Zhou Z. (2022) Research and Forecast Analysis of Financial Stability for Policy Uncertainty. *Comput Intell Neurosci*. 2022 Mar 24; 2022:8799247. DOI: 10.1155/2022/8799247. PMID: 35371217; PMCID: PMC8970902.
- Enayati, A, Kurdestani, Gh and Mohammadi Malqarni, A. (1401). Providing a financial stability evaluation model in the social security organization. *Accounting and Social Interests*, 12(1), 1-20. (In Persian).
- Elsayed. A.H; Naifar. N and Nasreen. S. (2022), financial stability and monetary policy reaction: Evidence from the GCC countries, *Quarterly Review of Economics and Finance*, <https://doi.org/10.1016/j.qref.2022.03.003i>.
- Farhanian, M J and Doai, M. (2012). Corporate sustainability and the need to pay attention to it in Iran's capital market, *Monthly Stock Exchange*, 104 and 105: 76-79. (In Persian).
- Ghai, D. (1997). Economic globalization, institutional change and human security. *In Social Movements in Development*. Palgrave Macmillan, London. 25-45.
- Golab S, Jafari H & Pasha M N. A. (2017). Financial Stability of the National Pension Fund in Different Scenarios, *Saba Retirement Strategies Institute*. (In Persian).
- Golab S, Bazzazan F. (2020) the Effects of Parametric Reforms on Retirees' Welfare and Financial Sustainability of the Social Security Organization Pension System. *Refahj*, 20 (76):237-269.
- Jones, M. J. (2010, June). Accounting for the environment: Towards a theoretical perspective for environmental accounting and reporting. *In accounting forum* 34, (2), 123-138.
- Khodamipour, A and Shafiei Hematabad, H; (2012). Sustainability of companies and its measurement, *Auditor's Journal*, (69): 1-5. (In Persian).
- Kia, A. (2008). "Fiscal Sustainability in Emerging Countries", *Journal of Policy Modeling*. 30, (6). 3-12.
- Lekorwe, M; & Mpabanga, D. (2007). Managing non-governmental organizations in Botswana. *The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal*, 12(3), 1-18.
- Memipour, S, Gudarzi, F. (2019). Investigating the financial stability of the government in Iran using Markov switching unit root test. *Journal of Economic Research*, 55(2): 437-462. (In Persian).
- Nikopour, H and Razi, M; (1383). Organization of social security and economic growth and development. *Social Security Quarterly*, 6(4): 189-207. (In Persian).
- Pakarvan, B and Khushnavis, M. (2017). Investigating the effect of the country's demographic changes on the financial stability of the social security organization with the autoregression approach with distributive breaks. *Applied Economics*, 8(27): 35-48. (In Persian).
- Shapourgan, M. (1383). Investigating legal sources and expenses of the medical insurance department of the Social Security Organization, 1359 to 1380. *Social Security*, 6(1): 255-276. (In Persian).
- Schaltegger, S; & Burritt, R. (2005). Corporate stability (Doctoral dissertation, Edward Elgar).

- Strauss, A; & Corbin, J. (1998), *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, 2nd Ed; Sage.
- Xie, Z.; Liu, X.; Najam, H.; Fu, Q.; Abbas, J.; Comite, U.; Cismas, L.M.; Miculescu, A. (2022) Achieving Financial Sustainability through Revenue Diversification: A Green Pathway for Financial Institutions in Asia. *Sustainability* 2022, 14, 3512. <https://doi.org/10.3390/su14063512>.
- Yabloui Khamsloui, M; Yazidnia, N and Arabsalehi, M. (2017). The effect of disclosed sustainability indicators on profit quality. *Journal of Accounting Knowledge*, 9(1): 7-34. (In Persian).
- Zahighi M; A. (2019). Designing a financial sustainability model in the social security organization with a focus on parametric reforms. *Applied Economics*, 10(34 and 35), 15-29. (In Persian).
- Zargar Koche, N and Soroush Rad, S (2019) Investigating the dimensions of financial sustainability in the public sector, *accounting and budgeting of the public sector*, 1(2), 24-36. (In Persian).
- Zubaidi Baharumshah, A. Soon, Siew-Voon. Lau, E (2017), "Fiscal sustainability in an emerging market economy: When does public debt turn ad?" *Journal of Policy Modeling*, 39(1), 99-113.